

Abstrakt

Nedávné výsledky z kognitivní psychologie naznačují, že chování člověka lze v některých situacích popsat zákony známé z fyzikální kvantové teorie. Předkládaná práce reaguje na tento vývoj a hledá odpověď na otázku, jak mohou kvantové modely kognice a rozhodování přispět k porozumění sociálního světa. V práci představujeme dosavadní přístupy k aplikaci kvantové teorie v sociálních vědách – přístupy kvantového vědomí, kvantového uvažování a kvantové metafory. Rozvíjíme druhý jmenovaný, v konkrétním kontextu strategické interakce v teorii her. Ukazujeme, že kvantový model odpovídá nejen psychologické intuici, ale především řadě empiricky známých anomálií, jako je efekt pořadí, disjunkční efekt, či efekt kontextu.

V práci odvozujeme konkrétní model strategické interakce dvou hráčů a testujeme jej v experimentálním Věžňově dilematu. Vycházíme z teorie racionální volby, kterou ovšem nově definujeme, když ukazujeme, jak se strategická volba promění, pokud jako základ teorie využijeme kvantovou teorii pravděpodobnosti (C^* -algebra) místo teorie klasické (σ -algebra). Získané výsledky podporují kvantový model a ukazují také na odlišnou reprezentaci hry mezi různými skupinami hráčů. Kvantový model strategické interakce testujeme také na příkladu hypotetického hlasování o Czexitu, kde ukazujeme, jak očekávání o výsledku mění volební chování respondentů. Získané výsledky zobecňujeme na případ bezpečnostního dilematu a také obecný model interakce aktéra a sociální struktury ve společnosti.